

KISS SZANDRA

Bölcészlet- és Társadalomtudományi Kar

Történelemtudományi Doktori Iskola, Jelenkortörténeti és Összehasonlító

Történettudományi Doktori Program

bundijo@gmail.com

Nő a világűrben! – Valentyina Tyereskova mint példakép

A Vosztok-6 1963. június 16-án startolt el Bajkonurból, fedélzetén az első női űrhajóssal, Valentyina Tyereskovával. Űrrepülése nem csak arra adott lehetőséget, hogy a tudósok megvizsgálják a súlytalanság női szervezetre gyakorolt hatásait, hanem arra is, hogy a küldetést felhasználják a propagandaüzenetek közvetítésére. Tyereskova származása miatt jól illeszkedett abba a világnézetbe, amelyet a szocializmus ideológiája közvetíteni kívánt.

A visszatérést követően Tyereskovára hasonló sors várt, mint korábban repült kozmonauta társaira. Első nőként Gagarinhoz hasonló figyelem és hírverés várt rá is, számtalan hivatalos úttal és az élete feletti majdnem teljes kontrollal. Példaképként tudott szolgálni azoknak a kislányoknak, nőknek, akiket korábban nem teljesen tudott megszólítani a kozmonauták köré felépített üzenetekkel. Andrijan Nyikolajev űrhajóssal kötött házassága mögött pedig propagandacélok is egyaránt húzódtak, közös gyermekük születésével pedig még több alapanyagot szolgáltak a szovjet propagandagépezetnek.

Előadásomban elsősorban Tyereskova személye köré kialakított imázst vizsgálom. Hogyan használták fel személyét és az űrrepülését ideológiai üzenetek közvetítésére? Milyen előzményei voltak a Vosztok-6 küldetésnek? Mennyire játszott szerepet a propagandacéloknak való megfelelés a kiválasztási folyamatok során? Mennyire befolyásolta a párt a későbbi magánéletét és szerepét? Tekinthető-e Tyereskova az új szovjet nő ideájának?